

A. de Lelie, Twee grisailles (werk uit zijn vroegste periode) - Collectie Dr D. Hannema

achtig was: de Amsterdamsche, Maria Theresia Morria, met wie hij den echt wil aangaan, zal hij zeker niet in Düsseldorf hebben leeren kennen. Hetzelfde jaar brengt nu ook zijn inschrijving als poorter, den 14en November, en zijn toetreding tot het schildersgilde op den 9en December d.a.v. Dirk Versteeg, bekend verzamelaar en amateur, geeft hem op als candidaat voor het lidmaatschap van Felix Meritis, bij welk genootschap hij den 24en September 1787 tot effectief lid geballoteerd wordt. Maatschappelijk was dus de basis gelegd voor een nieuwe fase van 's kunstenaars leven.

Tot nu toe repten we nog niet van zijn werk. Het is dan ook pas uit het jaar '86, dat de vroegste, ons bekende, proeven zijner werkzaamheid dateeren, n.l. een regentengroep voor een der Amsterdamsche godshuizen en een zeer curieus familietafereel, een gezin treurend bij het opgebaarde stoffelijke overschot der huisvrouw (coll. erven S. C. Bosch Reitz, Laren), waaraan zich daarna in bijna ononderbroken opvolging gedurende de komende jaren portretten en andere producten van zijn penseel rijen. Dat hij, als portret-tist, de aangewezen schilder der Katholieken zou worden, ligt voor de hand. En dat andere buiten de Staatskerk staande gezindten, met de Katholieken het gevoel deelen-d ietwat achteraf gezet te zijn, hem geprotegeerd zullen hebben, lijkt soms niet onwaarschijnlijk. Maar onloochenbaar tevens is, dat de keuze te Amsterdam inderdaad zeer beperkt was. Jacob Buys had ongetwijfeld voor het portret in klein formaat verrassende gaven, maar als gezocht illustrator, als mededirecteur der Teekenacademie, als leermeester der jongere generaties moet zijn taak te veelomvattend zijn geweest om zich ongestoord aan het portret te wijden; wat Jan Ekels den Jonge betreft, er is vrijwel slechts bij geruchte iets over